

Rapport

Datum: 26 maart 1998

Rapportnummer: 1998/085

Klacht

Op 31 december 1996 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw L. te Moena (Italië) met een klacht over een gedraging van het Nederlandse Consulaat-Generaal te Milaan (Italië). Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Buitenlandse Zaken, werd een onderzoek ingesteld. Op grond van de door verzoekster verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd: Verzoekster, een Nederlandse vrouw die in Italië woont, klaagt erover dat het Nederlandse Consulaat-Generaal te Milaan geen of onvoldoende tijdige bekendheid heeft gegeven aan de mogelijkheid die tot 1 januari 1988 bestond voor in het buitenland wonende vrouwen met de Nederlandse nationaliteit die met een buitenlandse man zijn gehuwd om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen voor hun minderjarige kinderen door het afleggen van een daartoe strekkende verklaring. Zij heeft er voorts bezwaar tegen dat het Nederlandse Consulaat-Generaal te Milaan, tot het moment dat zij zich tot de Nationale ombudsman wendde (14 december 1996), nog geen antwoord had gegeven op haar brief van 26 september 1996. **ACHTERGROND** Artikel 3, eerste lid van de Rijkswet op het Nederlanderschap (19 december 1984, Stb. 628, in werking getreden op 1 januari 1985) luidt als volgt:

"Nederlander is het kind waarvan ten tijde van zijn geboorte, de vader of de moeder Nederlander is, alsmede het kind van een Nederlander die voordien is overleden." Artikel 27 van de Rijkswet op het Nederlanderschap bevat de volgende overgangsbepaling:

1. Artikel 3 van deze Rijkswet is alleen van toepassing op kinderen geboren na de inwerkingtreding van deze Rijkswet.
2. Het niet-Nederlandse kind (...) van een vrouw die Nederlander is (...) verkrijgt (...) het Nederlanderschap door het afleggen van een daartoe strekkende verklaring. Voor hen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt moet de verklaring worden afgelegd door de moeder (...). Deze verklaring moet worden afgelegd binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze Rijkswet."

Onderzoek

In het kader van het onderzoek werd de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de Minister van Buitenlandse Zaken en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. De Minister van Buitenlandse Zaken werd tevens om specifieke informatie gevraagd. Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De Minister van Buitenlandse Zaken deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoekster gaf aanleiding het verslag aan te vullen.

BEVINDINGEN De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

. De feiten

1. Verzoekster, die de Nederlandse nationaliteit bezit, woont sinds geruime tijd in Italië. In 1977 trouwde zij een Italiaanse man, met wie zij in 1979 en in 1983 een kind kreeg. Beide kinderen bezitten de Italiaanse nationaliteit.

2. Vanaf 16 mei 1995 voerde verzoekster een uitgebreide correspondentie met het Nederlandse Consulaat-Generaal te Milaan en met de Nederlandse ambassadeur te Rome over de (on)mogelijkheid om voor haar beide kinderen ook de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen. Aan verzoekster werd onder meer meegedeeld dat haar kinderen niet meer in aanmerking kwamen voor het Nederlanderschap maar dat zij tot 1 januari 1988 hadden kunnen opteren voor het Nederlanderschap. Verzoekster vroeg daarop om toch nog te kunnen opteren voor het Nederlanderschap voor haar kinderen, omdat het feit dat zij niet op de hoogte was van de tijdelijke optiemogelijkheid (van artikel 27 van de Rijkswet op het Nederlanderschap (zie **ACHTERGROND**); N.o.) niet aan haar zou mogen worden tegengeworpen. Voorts bracht zij in haar brieven naar voren dat de optiemogelijkheid, gelet op de wijze waarop daaraan (geen) bekendheid was gegeven, op discriminerende, danwel willekeurige wijze aan verschillende Nederlanders in het buitenland was aangeboden. In de correspondentie kwam onder meer ook het adagium "Iedere Nederlander wordt geacht de wet te kennen" ter sprake.

3.1. Op het moment waarop verzoekster zich tot de Nationale ombudsman wendde (het verzoekschrift dateert van 14 december 1996), had zij geen reactie ontvangen op haar brief aan het Consulaat-Generaal te Milaan van 26 september 1996. In deze brief vroeg zij om informatie over de wettelijke regeling op grond waarvan haar kinderen niet (meer) in aanmerking zouden komen voor de verkrijging van het Nederlanderschap door optie, en om een nadere uitleg van de in eerdere correspondentie genoemde "gegeven omstandigheden" die verkrijging van het Nederlanderschap zouden uitsluiten.

. Het standpunt van verzoekster Het standpunt van verzoekster staat samengevat weergegeven onder **KLACHT**.

. Het standpunt van de Minister van Buitenlandse Zaken

1. De Minister van Buitenlandse Zaken reageerde op de klacht en op door de Nationale ombudsman gestelde vragen bij brief met bijlagen van 25 april 1997. Aan de minister van Buitenlandse Zaken had de Nationale ombudsman de volgende vragen voorgelegd:

"1. Heeft het Nederlandse Consulaat-Generaal te Milaan bekendheid gegeven aan de optiemogelijkheid ex artikel 27, lid 2 van de Rijkswet op het Nederlanderschap?

2. Zo ja, op welke wijze en op welk tijdstip is dat gebeurd?"

2. De Minister deelde over de van toepassing zijnde regeling onder meer mee dat de beide kinderen van verzoekster niet van rechtswege Nederlander waren, omdat zij waren geboren vóór de inwerkingtreding van de nieuwe Rijkswet op het Nederlanderschap (de Rijkswet). Verzoekster had uit onbekendheid met de regeling geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om door het afleggen van een verklaring de Nederlandse nationaliteit voor haar kinderen te verkrijgen. Die optiemogelijkheid gold op grond van de nieuwe Rijkswet tot drie jaar na de inwerkingtreding van de wet. Op het moment dat verzoekster van de

regeling afwist, was deze mogelijkheid verlopen.

3.1. Over de bekendmaking van de gewijzigde Rijkswet op het Nederlandschap deelde de Minister van Buitenlandse Zaken het volgende mee:

"...De Rijkswet is bekendgemaakt door plaatsing in het Staatsblad. Geen enkele wettelijke bepaling schrijft een verdergaande bekendmaking voor. Het is algemeen geldend regeringsbeleid om in het buitenland wonende Nederlanders niet door middel van een algemeen schrijven te informeren over wijzigingen in regelgeving, welke voor hun

wellicht van belang zouden kunnen zijn. Wat betreft de Rijkswet is dit beleid gevolgd. Er is door de diplomatieke vertegenwoordigingen in Italië dan ook geen algemeen schrijven gestuurd naar de in dat land permanent verblijvende Nederlanders. Gezien het belang dat de Rijkswet zou kunnen hebben voor in het buitenland wonende Nederlanders, is deze wet evenwel door middel van een circulaire van het Ministerie van Buitenlandse Zaken onder de aandacht gebracht van alle diplomatieke vertegenwoordigingen van het Koninkrijk. (...) (De tekst van de betreffende circulaire is voor zover van belang hierna opgenomen onder C.3.2.; N.o.) Voorts zijn destijds aan de posten ten behoeve van de voorlichting aan individuele Nederlanders meerdere exemplaren van een artikel uit de Nieuwsbrief van de Vereniging "Nederlanders in den Vreemde" gezonden. In dit door het hoofd van het voormalige bureau Juridische Zaken van het ministerie geschreven artikel is uitvoerig ingegaan op de betekenis van de Rijkswet. Een en ander heeft ertoe geleid dat de medewerkers van de diplomatieke vertegenwoordigingen konden worden geacht voldoende kennis van de Rijkswet te hebben om desgevraagd belangstellenden daaromtrent adequate voorlichting te geven. Hoewel een van de medewerksters van het Consulaat-Generaal mij heeft laten weten dat zij zich meent te herinneren dat er rondom de inwerkingtreding van de Rijkswet een advertentie met betrekking tot deze wet in een Italiaanse krant is geplaatst, merk ik op dat het nooit de praktijk van dit ministerie is geweest in buitenlandse kranten door middel van advertenties wijzigingen in de vaderlandse regelgeving bekend te maken. Een dergelijke praktijk zou met het oog op het gelijkheidsbeginsel immers slechts kunnen worden gerechtvaardigd, indien deze wijze van informatieverschaffing algemeen - dat wil zeggen in de ambtsgebieden van alle diplomatieke vertegenwoordigingen zou zijn toegepast. Nu een dergelijke praktijk ongetwijfeld tot hoge kosten en een zware belasting van de posten zou hebben geleid, is ervoor gekozen om plaatsing van mededelingen in plaatselijke kranten als methode van informatieverschaffing achterwege te laten. Voor de goede orde merk ik op dat niet is komen vast te staan dat door het Milanese consulaat daadwerkelijk een mededeling omtrent de Rijkswet in een Italiaanse krant zou zijn geplaatst. Namens mijn ambtsvoorganger is omstreeks het moment van inwerkingtreding van de Rijkswet aan alle diplomatieke vertegenwoordigingen de instructie gegeven aan deze wet bekendheid te geven door middel van het ophangen van een mededeling omtrent de wet in een centrale ruimte van de desbetreffende post. Er kan redelijkerwijze van worden uitgegaan dat het Consulaat-Generaal te Milaan, net als andere posten, aan deze instructie

gevolg heeft gegeven. Gelet op het tijdsverloop kan thans niet meer worden aangetoond dat daadwerkelijk een mededeling van dergelijke aard is opgehangen. Voorts heeft navraag bij het ConsulaatGeneraal mij geleerd dat op 8 januari 1985 aan de Nederlandse Vereniging te Varese (Italië; N.o.) schriftelijk is gevraagd in de door haar uitgegeven publicatie(s) de strekking van de Rijkswet kenbaar te maken. In hoeverre destijds aan deze vraag gevolg is gegeven, kan ik thans helaas niet meer vaststellen. Gelet op hetgeen hiervoor is uiteengezet, ben ik van oordeel dat aan de Rijkswet voldoende bekendheid is gegeven, althans dat van de diplomatieke vertegenwoordigingen in redelijkheid niet had kunnen worden gevergd op een verdergaande wijze deze wet onder de aandacht van nientingezetenen te brengen. (...) Wat betreft het kennelijk mede aan de klacht ten grondslag liggende gevoelens van klaagster dat zij niet over de optiemogelijkheid is geïnformeerd omdat zij, min of meer bij toeval, gedurende de periode van drie jaar waarbinnen deze mogelijkheid heeft bestaan niet bij de ambassade of consulaat is geweest, merk ik op dat dit een omstandigheid is die niet aan mij kan worden tegengeworpen..."

3.2. In een circulaire van de Minister van Buitenlandse Zaken van 24 december 1984 (kenmerk DAZ/JZ370996) wordt aan de hoofden van alle diplomatieke posten informatie gegeven over de aanstaande inwerkingtreding van de nieuwe Rijkswet op het Nederlanderschap. In de aanbiedingsbrief wordt de hoofden verzocht:

"...de onder U ressorterende posten ter zake te willen informeren..." In de toelichting bij de aanstaande nieuwe Rijkswet is onder meer de volgende tekst opgenomen:

"NietNederlandse kinderen van een Nederlandse vrouw die geboren zijn vóór ..... 1985 Deze kinderen mits zij op ..... 1985 nog geen 21 jaar oud zijn kunnen op een eenvoudige wijze Nederlander worden. Zijn zij jonger dan 18 jaar dan kan de Nederlandse moeder ten behoeve van hen een optie verklaring afleggen, waarbij de kinderen dan onmiddellijk de Nederlandse nationaliteit verkrijgen. Zijn de kinderen 18 jaar maar nog geen 21 jaar dan kunnen zij zelf zo'n optie verklaring afleggen. (...)

Deze overgangsbepaling geldt gedurende 3 jaar na het in werking treden van deze nieuwe wet. De optie verklaringen moeten dus vóór ..... 1988 worden afgelegd."

4. Met betrekking tot verzoeksters klacht over het onbeantwoord blijven van haar brief van 26 september 1996 deelde de Minister van Buitenlandse Zaken in zijn reactie van 25 april 1997 het volgende mee:

"...Klaagster heeft in haar brief van 14 december 1996, bij welke zij de zaak aan u voorlegde (het verzoekschrift; N.o.), nog opgemerkt dat zij tot dat moment van het ConsulaatGeneraal nog geen reactie had ontvangen op een schrijven van haar hand van 23 september 1996 (bedoeld zal zijn: 26 september 1996; N.o.). Intern onderzoek door het consulaat heeft uitgewezen dat deze brief aldaar nooit is ontvangen. De oorzaak hiervan is volgens het consulaat wellicht te vinden bij de Italiaanse postkasten. Nu klaagster vóór het indienen van haar klacht bij u niet bij het consulaat rappelleerde, kwam het niet arriveren van die brief niet eerder aan het licht. Na het ontvangen van uw klachtbrief van 4 maart 1997 (de schriftelijke opening van het onderhavige onderzoek; N.o.) heeft de Consul te

Milaan bij brief van 11 maart 1997 alsnog een antwoord aan klaagster gezonden..."

. Nadere reactie van verzoekster

1. Verzoekster deelde de Nationale ombudsman bij brief van 22 april 1997 nog mee dat haar brief van 26 september 1996 aan de Minister van Buitenlandse Zaken door haar aangetekend was verzonden. Verzoekster legde afschriften over van een bewijs van aangetekende verzending van haar brief op 28 september 1996, en van een aan haar gerichte mededeling van de Italiaanse Posterijen dat die brief op 1 oktober 1996 op het adres van het Nederlandse Consulaat-Generaal te Milaan was bezorgd. De afschriften bevatten geen tekening voor ontvangst door een van de medewerkers van het Consulaat-Generaal of door de conciërge.

2. Bij brief van 19 mei 1997 reageerde verzoekster op het standpunt van de Minister van Buitenlandse Zaken. In deze brief liet zij het volgende weten:

"...Ik begrijp (...) dat Buitenlandse Zaken al het mogelijke heeft gedaan om Nederlanders in het buitenland te informeren over de Rijkswet van 19 december 1984. Wettelijk kan ik hierop niets aanmerken. Ethisch gezien valt erover te discussiëren. Ik begrijp de beslissing van Buitenlandse Zaken om geen advertentie met betrekking tot deze wet in een Italiaanse, of andere

buitenlandse krant te plaatsen. De kranten zijn meestal sterk politiek gekleurd, en een Nederlander zou net niet die krant willen lezen. Volgens de brief hebben alle diplomatieke vertegenwoordigingen instructie ontvangen aan deze wet bekendheid te geven door middel van het ophangen van een mededeling omtrent de wet in een centrale ruimte van de desbetreffende post. De Rijkswet op het Nederlanderschap van 19 december 1984, Stb. 628 en 629 is ook gemaakt voor Nederlanders in het buitenland. Het lijkt mij onwaarschijnlijk dat er veel Rijkswetten in werking treden die ook voor Nederlanders in het buitenland van belang zijn, en juist daarom zouden deze Nederlanders beter geadviseerd moeten worden als een dergelijke Rijkswet in werking treedt. Ik acht het ophangen van een mededeling in een centrale ruimte van een post niet voldoende om Nederlanders te informeren over een belangrijke beslissing die de Nederlandse overheid genomen heeft. Het lijkt mij niet onmogelijk om een fotocopie of stencil bij de papieren te sluiten die elke Nederlander in het buitenland één keer in de vijf jaar aan moet vragen om zijn paspoort te verlengen om zodoende een hoog percentage Nederlanders in het buitenland in staat te stellen deze optiemogelijkheid te leren kennen. Op deze manier zouden ambassades en consulaten niet op hoge kosten zijn gejaagd en het blijft binnen de grenzen van het redelijke. Nu krijgt men de indruk dat de wet wel bestaat, maar dat men echt zo weinig mogelijk heeft gedaan om de wet in het openbaar te brengen. De overheid vertegenwoordigt zijn burgers en werkt ook voor deze burgers. Het is zo makkelijk om dit te vergeten. Wettelijk valt er niets aan te merken op de brief. Ik vraag echter aan Buitenlandse Zaken de wet over de optiemogelijkheid nogmaals in discussie te brengen om zodoende Nederlanders, die na het vervallen van de optiemogelijkheid kennis verkregen van deze mogelijkheid, toch nog in staat te stellen het Nederlanderschap voor hun kinderen aan te vragen. Mijn vraag is gebaseerd op het principe van het

gelijkheidsbeginsel, dat volgens mij in dit geval niet voldoende is gerespecteerd. Ik acht dit belangrijk genoeg om Buitenlandse Zaken in staat te stellen de discussie te heropenen..."

. Nadere reactie van de Minister van Buitenlandse Zaken De Minister van Buitenlandse Zaken reageerde op de nadere reactie van verzoekster bij brief met bijlagen van 9 juli 1997.

1. Over het door verzoekster gestelde (zie hiervoor onder D.2.), dat de geldingsduur van de onderhavige optiemogelijkheid in de Rijkswet op het

Nederlandschap in het algemeen, danwel bij wijze van uitzondering ten behoeve van haar eigen kinderen, zou moeten worden verlengd, liet de Minister van Buitenlandse Zaken het volgende weten:

"... kan ik slechts opmerken dat de wetgever m.b.t. het bepaalde in artikel 27 lid 2 van de Rijkswet op het Nederlandschap destijds uitdrukkelijk heeft gekozen voor een overgangperiode van drie jaar. Hoezeer ik ook begrip kan opbrengen voor de grief van klaagster op dit punt, moet ik desondanks mededelen dat ik vooralsnog géén mogelijkheden zie tot het nemen van initiatieven v.w.b. een eventuele wijziging van de Rijkswet op het Nederlandschap. Het ontwikkelen van dergelijke initiatieven ligt vanwege de aard van de materie meer op het terrein van het Ministerie van Justitie. Betrokkene zou zich tot dat Ministerie kunnen wenden..."

2. Ten aanzien van de klacht over het niet-beantwoorden van verzoeksters brief van 26 september 1996 verwees de Minister van Buitenlandse Zaken naar het bij zijn brief gevoegde ambtsbericht van de ConsulGeneraal, van 26 mei 1997. Daarin was, voor zover van belang, het volgende vermeld:

"Volgt onderstaand uitleg over Italiaanse postbezorging. Er bestaan 2 soorten aangetekende postverzending, t.w. met en zonder door geadresseerde afgetekend ontvangstbewijs. Indien men zo zeker mogelijk wil zijn dat de aan geadresseerde gerichte post ook daadwerkelijk door betrokkene wordt ontvangen, dan gebruikt men een ander systeem dan door Mevrouw Z. (verzoekster; N.o.) werd gebruikt (...). In deze gevallen dient de postbode de brief aan de geadresseerde persoon op het aangegeven adres af te leveren en dient geadresseerde hier voor ontvangst te tekenen. Dit systeem wordt immer door het Consulaat gebruikt in het postverkeer tussen Consulaat en honoraire Consulaten en met privépersonen, bijvoorbeeld met het opsturen van NLpaspoorten. Het andere systeem (...) is door Mevrouw Z. gebruikt. Dit - goedkopere - systeem houdt in dat de postbode de brief op het aangegeven adres niet persoon aflevert. Meestentijds betekent dit dat de post wordt afgegeven aan de portier (ieder appartementsgebouw heeft een zgn. Custode oftewel conciërge). Het Nederlandse ConsulaatGeneraal bevindt zich in een appartementsgebouw (met 72 kantoor en woonappartementen) alwaar de conciërge een enorme stapel post van alle 72 appartementen van de postbode in ontvangst neemt en derhalve is het ook de conciërge die de post verdeelt. Of in het geval van mevrouw Z. de postbode de brief aan de conciërge heeft afgegeven, valt door mij niet meer na te gaan omdat

1) de conciërge zich dat uiteraard niet kan herinneren en 2) de postbode hierover geen nadere mededeling wil of kan doen. Hij laat "derden" niet zijn boek controleren. Uit de brief van de posterijen (...) (zie hiervoor onder D.1.; N.o.) kan ik niet opmaken waarop het antwoord van de posterijen, dat bedoelde brief (de brief van verzoekster van 26 september 1996; N.o.) op 1 oktober 1996 op (...) (het adres van het Consulaat-Generaal; N.o.) is afgeleverd, is gebaseerd..."

. Aanvullende reactie van verzoekster Verzoekster reageerde op het voorlopige verslag van bevindingen bij brieven van 22 januari 1998 en 5 februari 1998. Zij deelde voor zover van belang - het volgende mee:

"Volgens de consul bestaan er 2 soorten aangetekende postverzendingen, t.w. met en zonder door geadresseerde afgetekend ontvangstbewijs. Dit berust op waarheid. Wat niet klopt, is dat alleen met het "duurdere" systeem (ca 50ct) de post daadwerkelijk door de betrokkene ontvangen wordt. Met beide systemen wordt de post aan dezelfde persoon afgeleverd. Het enige verschil tussen het "goedkopere" en het "duurdere" systeem is, dat behalve het boek van de postbode, ook een ontvangstbewijs wordt getekend, dat al gefrankeerd is (die 50ct!) en dat aan de afzender teruggestuurd wordt. Op deze manier weet de afzender dat de brief besteld is en aan wie." **BEOORDELING**

. **Ten aanzien van de klacht dat geen of onvoldoende tijdig bekendheid is gegeven aan de optiemogelijkheid voor het Nederlanderschap tot januari 1988**. Op 1 januari 1985 trad de Rijkswet op het Nederlanderschap in werking. Artikel 27 van die wet houdt in dat niet-Nederlandse kinderen van een Nederlandse vrouw gedurende een periode van drie jaar na de inwerkingtreding van de wet de Nederlandse nationaliteit konden verkrijgen door het afleggen van een zogenoemde optieverklaring (zie **ACHTERGROND**).

2. Verzoekster, woonachtig in Italië, klaagt erover dat het Nederlandse Consulaat-Generaal te Milaan geen, of onvoldoende tijdig, bekendheid heeft gegeven aan de wijziging van de regelgeving op dit punt. In mei 1995 wendde zij zich tot het consulaat om te opteren voor de Nederlandse nationaliteit voor haar twee kinderen. In de daarop volgende correspondentie vernam zij dat haar kinderen, die de Italiaanse nationaliteit hebben, tot 1 januari 1988 hadden kunnen opteren voor het

Nederlanderschap. Zij heeft er bezwaar tegen dat die mogelijkheid voor haar kinderen verloren is gegaan doordat het consulaat onvoldoende bekendheid heeft gegeven aan de maatregel.

3. Van de Nederlandse overheid mag, binnen de grenzen van het redelijke, de nodige inspanning worden verwacht om wijzigingen van Nederlandse regelgeving die in het bijzonder van belang kunnen zijn (ook) voor Nederlandse nietingezetenen van Nederland, onder de aandacht te brengen van de betrokken nietingezetenen. Daarbij mag er overigens van worden uitgegaan dat de betrokkenen, wanneer zij er prijs op stellen om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in Nederland die voor hen van belang zouden kunnen zijn, daartoe ook zelf enige inspanning verrichten.

4. De onderhavige overgangsmaatregel in de Rijkswet op het Nederlanderschap was naar zijn aard onder meer van belang voor een specifieke groep in het buitenland woonachtige

personen. Daarom kon niet worden volstaan met publicatie van de wet in het Staatsblad, maar diende ook in het buitenland bekendheid te worden gegeven aan de invoering van de nieuwe wet.

5. De Minister van Buitenlandse Zaken deelde mee dat het geen beleid is om alle Nederlanders in het buitenland aan te schrijven met betrekking tot de wijziging in Nederlandse regelgeving. Evenmin is het praktijk om op dit punt berichten te plaatsen in buitenlandse kranten. De medewerkers van de verschillende diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland waren over de betekenis van de nieuwe Rijkswet uitgebreid geïnformeerd via een circulaire. Dit om te kunnen voldoen aan verzoeken van burgers om informatie. De Minister gaf voorts aan op welke wijze de consulaire posten was opgedragen bekendheid te geven aan de invoering van de nieuwe wet. Dit diende te gebeuren door een informatietekst op te hangen in een centrale ruimte van het consulaat. Er was geen reden om aan te nemen dat dit in het Consulaat-Generaal te Milaan niet was gebeurd. Inmiddels was niet meer na te gaan of ook was voldaan aan het verzoek van het consulaat (van 8 januari 1985) om aandacht te geven aan de strekking van de nieuwe Rijkswet in de periodieken van de Nederlandse verenigingen ter plaatse.

6. Gelet op de praktische omstandigheden die de Minister heeft aangevoerd, is het begrijpelijk en aanvaardbaar dat de informatieverstrekking zich heeft beperkt tot de aangegeven wegen. Denkbaar was geweest dat een publicatie in kranten was overwogen. Wat dit betreft is echter van belang dat zo'n methode, vanuit overwegingen van gelijkheid van informatieverstrekking, dan algemeen had moeten

worden toegepast, op basis van een beleid ter zake van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Gezien het aantal landen waar het dan om gaat, alsmede problemen van taal en van toegang tot kranten anderszins, en in verband daarmee ook gezien het kostenaspect, is het te billijken dat een dergelijke methode in beginsel niet wordt gevolgd, en daarmee ook in dit geval niet is gehanteerd. Verzoekster heeft nog naar voren gebracht dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken ook bekendheid had kunnen geven aan nieuwe regelgeving die in het bijzonder van belang kan zijn voor Nederlanders in het buitenland, door informatie daarover bij te sluiten bij de papieren die iedere Nederlander in het buitenland éénmaal in de vijf jaar moet aanvragen om zijn of haar paspoort te verlengen. Daargelaten het feit dat bij een vijfjaarlijkse verzending nog steeds niet iedere belanghebbende tijdig zal kunnen worden geïnformeerd over een wettelijke overgangstermijn van drie jaar, is er op zichzelf wel iets te zeggen voor de suggestie van verzoekster. Echter, niet kan worden gezegd dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken niet juist heeft gehandeld door de informatieverstrekking als door verzoekster voorgesteld achterwege te laten. Daar komt nog bij dat, zoals al onder 3. is opgemerkt, van Nederlanders die in het buitenland wonen en die op enigerlei wijze belang hebben bij maatregelen en regelingen van de Nederlandse overheid mag worden verwacht dat zij ook zelf (periodiek) enige inspanning doen om zich op dit punt op de hoogte te houden. In elk geval in en vanuit een land als Italië behoeft dat niet op onoverkomelijk bezwaar te stuiten. De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk. II. **Ten aanzien van het**

niet-beantwoorden van verzoeksters brief van 26september 1996

1. Verzoekster heeft er voorts over geklaagd dat het Consulaat-Generaal te Milaan, op het moment waarop zij zich tot de Nationale ombudsman wendde (14 december 1996), nog niet had gereageerd op haar brief van 26september 1996.

2. Met betrekking tot de verzending en ontvangst van deze brief is het volgende van belang. De Minister van Buitenlandse Zaken heeft gesteld dat verzoeksters brief bij het Consulaat-Generaal te Milaan niet bekend was. De Consul-Generaal bracht in zijn ambtsbericht aan de Minister van Buitenlandse Zaken van 26 mei 1997 (zie **BEVINDINGEN**, E.2.) naar voren dat de door verzoekster gevolgde aangetekende verzending was gericht op bezorging op het desbetreffende adres, en niet op bezorging in persoon met bevestiging van ontvangst. Daarentegen stelde verzoekster in haar

aanvullende reactie van 22 januari 1998 (zie **BEVINDINGEN**, F.) dat bij de Italiaanse posteries alle aangetekende verzendingen zijn gericht op bezorging in persoon; afhankelijk van de kosten wordt al dan niet een getekend ontvangstbewijs aan de afzender geretourneerd. Van de zijde van de Minister van Buitenlandse Zaken is voorts naar voren gebracht dat alleen post die aangetekend én met bevestiging van ontvangst is verzonden, op het kantoor van het Consulaat-Generaal wordt bezorgd. Alle overige ook anderszins aangetekende post wordt centraal afgeleverd bij de conciërge van het complex waarin het consulaat, met 71 andere instanties en woningen, is gehuisvest. Deze laatste vorm van bezorging vormt geen absolute garantie dat de betreffende post het Consulaat-Generaal ook daadwerkelijk bereikt. Verzoekster heeft afschriften overgelegd van een bewijs van aangetekende verzending van haar brief van 26 september 1996, en van een schriftelijke mededeling van de Italiaanse posteries waarin staat dat de brief is afgegeven op het adres van het Nederlandse Consulaat-Generaal te Milaan. De door verzoekster overgelegde bewijsstukken bevatten echter geen tekening voor ontvangst door één van de medewerkers van het Consulaat-Generaal, noch door de conciërge.

3. Gelet op het gestelde onder 2. zijn er onvoldoende aanknopingspunten om aannemelijk te achten dat verzoeksters brief bij de conciërge, danwel bij het Consulaat-Generaal zelf is bezorgd. Aldus kan ook niet met zekerheid worden vastgesteld of verzoeksters brief van 26september 1996 uiteindelijk ook het kantoor van het Consulaat-Generaal te Milaan heeft bereikt. In zoverre kan over het uitblijven van een antwoord op die brief geen oordeel worden gegeven.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Nederlandse Consulaat-Generaal te Milaan, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Buitenlandse Zaken, is niet gegrond wat betreft de wijze van bekendmaking van de Rijkswet op het Nederlandschap. Over het onbeantwoord blijven van verzoeksters brief van 26 september 1996 wordt geen oordeel gegeven.